

אמר רבי אילעא, באושא המקינו: המקנז — אל יבנז יותר מחומש. תנא נמי קמי הכי: המקנז — אל יבנז יותר מחומש, וצטרף לקריות. ומעשה באחד שבקש לבנז [יותר מחומש], ולא הניח לו סבירו. ומנז — רבי ישבב. וצמרי לה: רבי ישבב, ולא הניחו סבירו, ומנז — רבי עקיבא.

רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ח הלכה יג לעולם לא יקדיש אדם ולא יחרים כל נכסיו, והעושה כן עובר על דעת הכתוב שהרי הוא אומר מכל אשר לו ולא כל אשר לו כמו שבארו חכמים, ואין זו חסידות אלא שטות שהרי הוא מאבד כל ממונו ויצטרך לבריות, ואין מרחמין עליו, ובזה וכיוצא בו אמרו חכמים חסיד שוטה מכלל מבלי עולם, אלא כל המפזר ממונו במצות אל יפזר יותר מחומש, ויהיה כמו שצוו נביאים מכלל דבריו במשפט בין בדברי תורה בין בדברי עולם, אפילו בקרבנות שאדם חייב בהן הרי חסה תורה על הממון ואמרה שיביא כפי מסת ידו, קל וחומר לדברים שלא נתחייב בהן אלא מחמת נדרו שלא ינדור אלא כראוי לו שנאמר איש כמתנת ידו כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך.

תניא איגרת הקודש פרק י ומ"ש המבזבז אל יבזבז יותר מחומש היינו דוקא במי שלא חטא או שתקן חטאיו בסיגופים ותעניות כראוי לתקן כל הפגמים למעלה. אבל מי שצריך לתקן נפשו עדיין פשיטא דלא גרעה רפואת הנפש מרפואת הגוף שאין כסף נחשב וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו כתיב

שולחן ערוך יורה דעה הלכות צדקה סימן רמט סעיף א [א] שיעור נתינתה, אם ידו משגת יתן א כפי צורך העניים. ואם אין ידו משגת כל כך, יתן עד חומש נכסיו, מצוה מן המובחר; [ב] ואחד מעשרה, מדה בינונית; פחות מכאן, עין רעה. ב ג] וחומש זה שאמרו, שנה ראשונה מהקרן, מכאן ואילך חומש (א) שהרויח בכל שנה. הגה: ואל יבזבז אדם יותר מחומש, שלא יצטרך לבריות. (ב"י בשם הגמרא פ' נערה שנתפתתה) ודוקא כל ימי חייו, אבל בשעת מותו יכול אדם ליתן צדקה כל מה שירצה (ג"ז שם פ' מציאת האשה ומייתי לה רי"ף ורא"ש זר"ן ומרדכי). ג ד] ואין לעשות ממעשר שלו דבר (ב) מצוה, כגון נרות לבית הכנסת או שאר דבר מצוה, <א> רק יתנו לעניים. (מהרי"ל הל' ראש השנה)

רמב"ם על משנה מסכת פאה פרק א משנה א ואמרו כאן שגמילות חסדים אין לה שיעור, ר"ל בהשתתפות האדם בגופו. אבל השתתפותו בממונו יש לו גבול והוא חמישית ממונו, ואינו חייב לתת יותר מחמישית ממונו אלא אם עשה כן במדת חסידות, ואמרו נמנו באושא להיות אדם מפריש חומש נכסיו למצוה. וביאור השאלה הזו אצלי כך, אם ראה האדם שבנים הרי הוטל עליו לפדותם כמו שצוה ה', או רעבים או ערומים הרי הוטל עליו להאכילם ולכסותם כמו שאמר ה' די מחסורו אשר יחסר לו, כלומר שישלים לו כל מה שחסר לו, והרי הוא חייב להשלים להם כל מחסורם כל זמן שמחסורם או צורך פדיונם הוא פחות מחומש ממונו או חמישיתו, אבל אם הם צריכים יותר מחומש ממונו נותן החומש בלבד ומסתלק, ואין עליו חטא בהמנעו מהשלים כל מה שהם צריכים כיון ..(שהוא יותר מהחומש

ז'תתס"ז

מיט כסלו, תשי"א

בקשתי מאניש להתיעד ביטי"כ ובגר החמשי הבעי"ל בהשתדלות
לצרף גם שלא מאניש ולסדר הפצת מעינות דאי"ח חוצה.

בברכת הצלחה

מנחם שניאורסאהן

ז'תתס"ח

בי"ה, ט"ו סבת, תשי"א

... ומשי"כ אשר י"א שאין נוגע כי"כ למצוא מקור או מקום מחזי"ל
או דין שחובא בדאי"ח כי זהו בעצמו המקור — אני לא בן הוא עמדי ולא
ער, אלא כשרואים במקור הרי כמה וכמה פעמים נתוסף הבנה גם
בהענין בדאי"ח. — ולכאורה הוא גם חסידישער, לומר אשר ישנו מקור
ואני לא מצאתיו מלומר שאני יודע ברור שאין מקור והרבי חידש זה ע"פ
הוראה וכ"י. — ובמחש נראה בהגהות הצ"צ בדאי"ח עד כמה נתיעד בזה.
ואכ"מ.

ז'תתס"ט

נדפסה בקוב, "צדי"ק למלך" ז' צ' 68

ז'תתס"ח

נדפסה בקובץ גדיל תורה ירושלים גליון כ' צ' 9.
מוצא מקור: נכתב בהמשך לאגרת דלעיל ח"ג תקנו, עיי"ש.

אגרות קודש (התש"א)

י"ד

והנה בכלל ענינים כמו אלו אין להם מציאות (מלבד זה שהאדם חושב
אודות זה ומתבונן בהם), והיסח הדעת מבטלם כליל, ויזוע בענין היסח
הדעת שאין זה מלחמה עם מחשבה מסוימה, שהרי גם מלחמה היפך דהיסח
הדעת הוא, כי אם הענין כפשוטו שחושב ומתבונן בענינים אחרים לגמרי,
וכשעולה מחשבה זו במוחו, אינו שם לבו עליי ופשיטא שאין מגדילה וגם אין
נלחם כנגדה אלא דוחה אותה עיי" מחשבה אחרת וכיחוד עיי" מחשבה דעניני
תורה ומצות שאפילו מעט אור דוחה הרבה חשך אפילו.

מובן שהי"ל בנקל יותר לגשם כשהגוף חזק ובריא, ולכן כדאי שישאל
עצת רופא בתנוגע לזה ויעשה כהוראותו בפועל אבל כני"ל מבלי התבונן אם יש
לו רגש פחד כ"י וכ"י והרי נמצאים אנו בימים דחתימה וגמר חתימה טובה
והשי"ת שהוא עצם הטוב משפיע טוב עד למטה לאיש הישראלי בטוב הנראה
והנלכה.

בברכת חתימה וגמח"ט.

ה'תשצ"א

בי"ה, ח' תשרי, תשי"ח
ברוקלין.

האברך אברהם אביש מרדכי שי

שלום וברכה!

... ובשאלתו מקור דברי רבנו הזקן (אגרת התשובה שלו וכן באגרת
הקדש) דבעל תשובה הענשה לפדות נפשו מתענית וסיגופים לא על זה נאמר
שאל יבזבו יותר מחומש.

הרי מבואר הענין על אחר דברי רבנו הזקן, דפשיטא דלא גרע רפואת
הנפש מרפואת הגוף, דכל אשר לאיש יתן בעד נפשו כתיב. וסברא פשוטה הי"ז
מקור היותר נכון (ראה כתובות כב, א. ועוד).

התשצ"א

אברהם אביש מרדכי: פרוש גליקמן, ירושלים. אגרת נוספת אליו — לעיל ח"ד ר'תתקצ"ג.